

BIZOTTSÁGI ELŐTERJESZTÉS a Kulturális és Oktatási Bizottság ülésére	
Előterjesztő:	Szentei Tamás, a Kulturális Osztály vezetője
Tárgy:	Beszámoló a Debreceni Értéktár Bizottság 2024. évi tevékenységéről
Iktatószám:	KULT-23364/2025
Ügyintéző:	Mózes-Szabó Zsuzsa
Feladatot jelent:	Szentei Tamás, a Kulturális Osztály vezetője részére
Véleményező bizottságok:	Kulturális és Oktatási Bizottság
Törvényességi véleményezés ideje:	2025. január 9.
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Dr. Nyéki Zsófia

Mellékletek:	

Tisztelt Kulturális és Oktatási Bizottság!

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 122/2013. (V. 30.) határozatában döntött a Debreceni Értéktár, valamint a Debreceni Értéktár Bizottság (a továbbiakban: DÉB) létrehozásáról.

A magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a Települési Értéktár Bizottság évente beszámol a tevékenységéről az alapító önkormányzatnak.

A Közgyűlés 49/2021. (I. 18.) PM határozattal módosított 240/2019. (XII. 12.) határozatának 3./ pont f./ alpontja alapján a Kulturális és Oktatási Bizottság meghatározza a Debreceni Értéktár Bizottság működési szabályzatát és elfogadja a Debreceni Értéktár Bizottság éves tevékenységéről szóló beszámolót.

A DÉB Működési Szabályzata III./5. pontja alapján a DÉB minden év január 31-ig beszámol tevékenységéről a Kulturális és Oktatási Bizottságnak.

Dr. Mazsu János, a DÉB elnöke elkészítette a 2024. évi tevékenységéről szóló beszámolót, amely jelen előterjesztés határozati javaslatának mellékletét képezi.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Kulturális és Oktatási Bizottságot, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Kulturális és Oktatási Bizottsága a Kulturális Osztály vezetőjének előterjesztésére a 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c), valamint a 240/2019. (XII. 12.) határozat és a 49/2021. (I. 18.) PM határozat alapján

1./ elfogadja a Debreceni Értéktár Bizottság 2024. évi tevékenységéről szóló beszámolóját a melléklet szerint.

2./ Felkéri a Kulturális Osztály vezetőjét, hogy az 1./ pontban foglalt döntésről tájékoztassa a Debreceni Értéktár Bizottság elnökét.

Határidő: azonnal

Felelős: a Kulturális Osztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása egyszerű többséget igényel.

Debrecen, 2025. január 16.

Szentei Tamás
osztályvezető

Beszámoló a Debreceni Értéktár Bizottság 2024. évi tevékenységéről

2024. január 23. – február 29.

„Itt a farsang, áll a bál”

Vízkeresztet követően elkezdődött a farsangi szezon. A 2024-es évet megnyitó kiállítás a debreceni farsangi hagyományokból adott egy kis ízelítőt, melyhez segítségül hívtuk a Debreceni SZC Kreatív Technikumának és a Debreceni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola tanárait és diákjait.

Szakmai tudásukkal a Debrecen Gasztronómiájáért Alapítvány és a Hajdúsági Gasztronómiai Klub tagjai segítettek az elmúlt évtizedek farsangjainak hajdúsági receptjeit felkutatni.

Az idelátogatók felpróbálhatták a farsangi álarcokat, láthattak a diákok által készített báli ruhákat, megkóstolhatták a több évtizedes receptúra alapján készített Aranybika tortát és farsangi fánkokat. A kiállítás megemlékezett Debrecen két híres mesterszakácsáról, Boros Lászlóról és Gál Sándorról is.

2024. március 14.- április 5.

„Mert a huszár az Úristen első katonája...” című huszártörténeti kiállítás az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 175 éves évfordulója tiszteletére

A kiállítás az Osztrák-Magyar Monarchia huszárságát mutatta be, mely egy igazi kincsesbánya volt a magyar történelem iránt érdeklődők számára, hiszen megismerhették azokat a szablyákat, egyenruhákat, csákókat és felszerelési tárgyakat, amelyek a huszároknak ebben az időszakban az öltözetükhöz, fegyverzetükhöz és a mindennapi életükhöz voltak szükségesek.

A megnyitón közreműködtek határon innenről és túlról érkező hagyományőrző huszárok.

2024. április 10. – május 3.

„Debrecen, a rendíthetetlen szikla” című kiállítás Debrecen Város Napja tiszteletére

A kiállítás abból az apropóból készült, hogy 2024-ben ünnepeltük a 175. évfordulóját annak, hogy Debrecen lett az ország fővárosa 1849-ben, itt működött a kormány 5 teljes hónapon keresztül.

Hogyan élték meg az akkori polgárok ezt az időszakot? Hogyan segítették a szabadságharc nemes küzdelmét, milyen áldozatokat kellett vállalniuk? A kiállítás ezekre a kérdésekre adott választ levéltári források segítségével.

A kiállítás egy terepasztalon mutatta be, hogy hol laktak a kormány tagjai mellett a híres személyiségek, mint például Jókai Mór vagy Petőfi Sándor. Hogyan öltözködtek akkoriban a debreceni cívispolgárok, de még azt is, hogyan szórakoztak – például Boka Károly muzsikája mellett – a „Hátulszíp” vendéglőben.

Debrecen város nyomdaja is nagyon fontos szerepet töltött be ebben az időszakban: itt nyomták a Kossuth-bankókat, sőt, a Habsburg-ház trónfosztását kimondó Függetlenségi Nyilatkozatot is, melyről számos levéltári dokumentum olvasható.

1849 januárjában Kossuth utasítására a Titkos Levéltárban helyezték el a Szent Koronát egy vasládában, amelyről akkor nagyon kevesen tudtak. Egy enteriőr segítségével a Magyar Nemzeti Levéltár munkatársai ezt is bemutatták.

2024. május 9-30.

MÓRÉ MIHÁLY grafikusművész centenáriumi emlékkiállítása

Sokan vannak a városban, akik ma is őrzik az emlékét, nem felejtik jellegzetes karakterét. Milyen örökséget hagyott az utókorra? Lendületes rajzokat, az ember- és jellemábrázolás művészetét.

Öntörvényű alkotó volt, aki a Képzőművészeti Főiskolán tanult 1949-1953 között olyan kitűnő mesterektől, mint Fónyi Géza, Konecsni György, Koffán Károly és Szőnyi István.

Művészeti alkatához Picasso és Matisse formavilága állt a legközelebb. Portréi mellett több alkotását is a Hortobágy ihlette. Kortársai – 1955-től az 1997-ben bekövetkezett haláláig – Debrecen képzőművészetének és közéletének egyik meghatározó alakjaként tartották számon.

2024. június 20. - július 7.

„Kulturális híd a két ország között” című fotódokumentációs kiállítás

A tablókiállítás a 175 évvel ezelőtt emigrált Kossuth Lajosnak, a bulgáriai Sumen városban történt tartózkodásának lakhelyét, a múzeummá alakított Kossuth-házat, az abban folyó történéseket és az ott tevékenykedő személyek életének egy-egy jelentősebb szakaszát mutatta be.

Sumen 9 testvérvárossal rendelkezik, magyar testvérvárosa Debrecen. Kossuth Lajos, mint forradalmi vezető, 1849 áprilisában kényszer hatására elmenekült az országból, száműzetésének egy részét az akkori ottomán városban, Sumenben töltötte.

A ház, amelyben Kossuth élt, egy sumeni polgár, Dimitraki Hadzsipanev kereskedő, a bolgár település egykori polgármesterének tulajdona volt. Ma az épület egy múzeumház, melyben az eredeti bolgár berendezések és az 1848–1849-es dokumentumok a magyar forradalom menetét és Kossuth Lajos munkásságának emlékeit őrzik. A magyar kapcsolatok bemutatására építettek egy különtermet, ahol időszakos kiállításokat is rendeznek.

2024. augusztus 1. – szeptember 18.

Oly távol, mégis közel - képeslapok Tolucából, Debrecen mexikói testvérvárosából

Bár Magyarországot és Mexikót egy óceán választja el egymástól, bizonyos települések közötti hasonlóságok által az ipar, az oktatás, a gazdaság és a kultúra területén olyan gyümölcsöző kapcsolatot ápolhatnak, mely a folyamatos egymástól való tanulást és együtt fejlődés lehetőségét hordozza magában.

Ezt felismerve Debrecen 2015. augusztus 20-án kötött testvérvárosi szerződést Mexikó állam egyik meghatározó politikai és közigazgatási központjával, Tolucával, mely ezzel a hajdú-bihari megyeszékhely első testvérvárosi kapcsolata lett Latin-Amerikában.

Toluca számos egyezőséget mutat a civisvárossal, a települések struktúrája hasonló gazdasági és kulturális stratégiai elemek köré épül. Mindkét helyen kiemelt szerepet kapott az oktatás, egy külön egyetemi városrészrel. A múzeumi negyed és a stadion is kapocs lehet a két város között, de még a gasztronómiában is mutatkoznak hasonlóságok – Debrecen egyik védjegye a debreceni páros kolbász, míg Toluca a zöld kolbászról (verde chorizo de Toluca) híres.

A messzeség tehát nem mindig jelent távolságot, sőt. Közös értékeink megtalálása és vigyázása összeköt, erősebbé tesz bennünket. Így válhatott mára a Tolucával kötött partnerség Debrecen város sokszínűségének egyik pillérévé.

2024. szeptember 19. – október 19.

MIKOLÁS 100 – Mikolás Tibor építészeti emlékműve című kiállítás

Nagyformátumú, kivételesen tehetséges építész és tanár volt a 2014-ben elhunyt Mikolás Tibor, aki 2024-ben szeptember 28-án ünnepelte volna 100. születésnapját.

A tervező szakmérnökképzés emblematikus alakja, a modern építészet legjobb ismerője nemcsak építészeti kultúrát, hanem erős építészeti pozíciót is hozott egykor Debrecenbe.

Tanulmányútjain bejárta a világot, de leginkább Debrecenben alkotott, ahol olyan városképet meghatározó épületek kötődnek a nevéhez, mint a Centrum Áruház, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, vagy a már lebontott Kölcsény Művelődési Központ.

Gazdag életművet hagyott az utódokra: „komponált modernista” épületei mellett számos rajz, fotó, makett, személyes dokumentum és videó, melynek feldolgozása – ahogyan a korszak építészetének elemző összegzése is – még kutatókra vár. Mindezek okán is Mikolás Tibort ma már Debrecen legjelentősebb modern építészeként tartják számon.

A nagyformátumú építész születésnapja jó alkalom volt arra, hogy megemlékezzünk a háború utáni debreceni épületekről is, illetve felhívjuk a figyelmet arra, hogy a város épített örökségéhez hozzátartoznak a modern épületek is.

2024. december 4. – 2025. január 6.

„Művészkarácsony” - a Kós Károly Művészeti Szakgimnázium, Technikum és Kollégium diákjainak bemutatkozó kiállítása az advent jegyében

A kiállítás nem csupán a fiatal művészek alkotói tehetségét állította reflektorfénybe, hanem az iskola életében is kiemelt szerepet töltött be, hiszen összekapcsolódott a névadójuk tiszteletére szervezett Kós Károly Napokkal.

Az Új Városháza Galériában megrendezett kiállítás azonban különleges jelentőséggel bír: itt olyan alkotások voltak láthatók, amelyek nemcsak esztétikai élményt nyújtanak, hanem mélyebb üzenetet is közvetítenek az ünnepről, a közösségről és az emberi kapcsolatokról.

A kiállított művek az ünnep szellemiségét, az alkotói folyamat szépségét és a művészet lélekemelő erejét jelenítették meg. A tanulók alkotásai nemcsak formák és színek, hanem érzések, történetek és gondolatok közvetítői is.

A művészet ebben az esetben hidat képez az emberek között, megmutatva, hogy az alkotás folyamata és a befogadás élménye milyen mélyen összekapcsolhat bennünket.

A már hagyományossá vált, Magyarország legszebb erdejének értékeit bemutató Nagyerdő Hete című programsorozat ötödik alkalommal rendezte meg a Nagyerdő Társaság, a DÉB, valamint számos együttműködő partner.

A rendezvényen sportprogramokon, kerékpáros bemutatón, tematikus sétákon, Zöld Mozin, természetismereti vezetett túrákon, családi napon, kiállításokon vehettek részt az érdeklődők.

Az esemény megvalósításában az Agrárminisztérium, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat, a Future of Debrecen mozgalom, a Nyírerdő Zrt. Debreceni Erdészete, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága, a Méliusz Juhász Péter Könyvtár, a Vojtina Bábszínház, a Nagyerdei

Kultúrpark, a Debreceni Fotóklub, a Nagyerdő Társaság, a Természettár, a Friss Oxigén Alapítvány, a Mathias Corvinus Collegium (MCC) Alapítványa, DVSC, a Mozdulj Debrecen, az Agóra Tudományos Élményközpont, a DKSI Debreceni Kerékpáros Sport és Szabadidős Ifjúsági Egyesület, a Nordic Walking Debrecen Sportegyesület, a DEMKI Borsos-villa Közösségi Ház, a Médiacentrum Debrecen és a VisitDebrecen vett részt.

Debrecen, 2025. január 9.

Dr. Mazsu János
elnök